

MOBIL TEXNOLOGIYALAR JÁRDEMINDE PEDAGOGIKALÍQ PROGRAMMALÍQ QURALLAR JARATÍW

A.Q.Qunnazarov – *assistent oqıtıwshı*

Ajiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı

Tayanch so'zlar: mobil ta'lim, mobil ilovalar, mobil texnologiyalar, platforma, aloqa vositalari, mobil ta'limda-WAP yoki GPRS texnologiyasi, MIT App Inventor 2.

Ключевые слова: мобильное обучение, мобильные приложения, мобильные технологии, платформа, средства связи, технологии WAP или GPRS в мобильном образовании, MIT App Inverter 2.

Key words: mobile education, mobile applications, mobile technology, platform, communication tools, WAP or GPRS technologies in mobile education, MIT App inverter 2.

Tálim sistemasın dúnya standartları dárejesine jetkiziw bul reformanıń zárúrli wazıypalarınan biri bolıp tabıladı. Jáhánde zamanagóy tálimniń xarakterli tárepi sonda tálimdi informaciyalastırıw hám informaciyalasqan jámiettiń zárúriyatın esapqa alǵan halda kadrlardı tayarlaw bolıp tabıladı. Bul Ózbekstan Respublikası táliminde de júz berip atır, informaciyalastırıw salasındaǵı mámleket siyasatı «informaciya resursları, informaciya texnologiyaları hám informaciya sistemaların rawajlandırıw hám de jetilistiriwdiń zamanagóy jáhán principlerin esapqa alǵan halda milliy informaciya sistemasın jaratılıwǵa qaratılǵan» [1].

Oqıtıwdı natıyjeli qılıw ushın ilimpazlar sabaqtıń ózgesheliginen kelip shıqqan halda túrli interaktiv usıllardan paydalanıwdı usınıs etedi. Áne sonday interaktiv usıllardan biri sabaqlardı IT arqalı shólkemlestiriw bolıp tabıladı. Waqt, miynet, energiya hám materiallardı tejew maqsetinde informaciya procesin natıyjeli shólkemlestiriw máselelerin sheshiwde kompyuter texnikası hám basqa joqarı texnologiyalardıń eń sońǵı jetiskenlikleri, eń jańa baylanıs quralları, programmalıq támiynat hám ámeliy tájiriybeden paydalanǵan halda informaciya texnologiyalarınan aqılǵa say paydalanıladı [2].

Sabaqlardı informaciya kommunikaciya texnologiyalar arqalı shólkemlestiriwdiń bir usılı-bul mobil tálim bolıp tabıladı.

Mobil tálim - bul ıqsham, kóshpeli, mobil apparatlar hám texnologiyalar arqalı úziksiz túrde alıp barılatuǵın iskerlik bolıp, tálim alıwshılardı informaciya alıw yamasa jaratıw, baylanıs arqalı tálim procesin jáne de natıyjeli bolıwına múmkinshilik beredi.

Mobil tálim-bul hár qanday formatdaǵı maǵlıwmatlardı jeke mobil qurılımlarǵa qabıl qılıp alıw yamasa usınıw múmkinshiligi bolıp tabıladı.

Tálim procesinde mobil texnologiyalardan paydalanıw tómendegi múmkinshiliklerdi beredi:

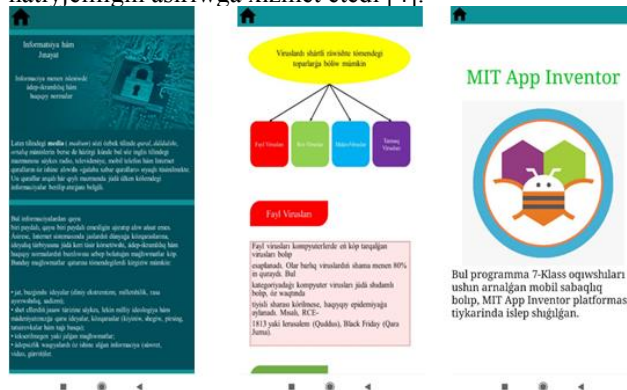
1. Qatnastı baqlaw múmkinshiliginiń bar ekenligi (Qatnası monitoring qılıw);
2. Tálim procesiniń ruhlantırıwshı (motivatsion) xarakterge iyeligi;
3. Tálim alıwshılardıń bilim dárejesin birdey baqlaw;
4. Oqıw procesi qatnasıwshıları arasında informaciya almasınıwın jedellestiriw;
5. Tálim alıwshılardıń jeke psixologiyalıq hám fiziologikalıq qásiyetlerinen kelip shıǵıp, individual jantasıwda mobil qurılımlardıń maslasıwshılıǵı (Individual jantasıw).

Sonday jaǵdayda tálim alıwshılarda oqıw resursın ózlestiriw hám eslep qalıw natıyjeliligi asadı, tálim alıwshılardıń rawajlanadı. Eger tálim alıwshılarda tapsırmalardı orınlawǵa qızıǵıwshılıq bolsa, bunday halda qálegen oqıtıwshı auditoriyanıń aktivlesiwı, tálim alıwǵa degen motivaciya rawajlanıwı hám de ózlestiriw natıyjeligi asıwın hesh ekilenbesten ayta alıwı múmkin boladı [3].

Bul-mobil qosımsha mektep sabaqlıǵınıń 7-klass «Informatika hám xabar texnologiyaları» pániniń «Informaciyalardı qorgaw hám antiviruslar haqqında» ǵı teması boyınsha jaratılǵan bolıp, oqıwshılardıń ózlestiriw natıyjeligin asırıwda ózbetinshe tálim arqalı sabaqtı ózlestiriwine jaqınnan járdem beriwshi dástúr spatında jaratılǵan.

Mobil qosımsha, App Inventor platformasında jaratılǵan. App Inventor - bul paydalanıwshıdan minimal programmalıq bilimderdi talap etetuǵın ortalıq bolıp esaplanadı. Bul ortalıq tuwrıdan-tuwrı brawzer arqalı isleydi. Qosımsha programmalardı júklep alıw hám ornatıw shárt emes. Qosımshalardı Android smartfon, planshette hámte Ipad qa da jaratılıwı múmkin. Úskene ushın tiykargı talap ekranniń jaqsı pikseller sanına qaray qoyıladı. Tayın qosımshalardı Play Market ge jaylastırılıwı múmkin. Taǵı sonı atap ótiw kerek App Inventor platforması arduino ortalıǵın da qollap quwatlaydı. MIT App 2 platforması bir neshe háptede jańalanıp turadı. Jańalanǵan versiyası onıń natıyjeliligin asırıwǵa xızmet etedi [4].

Mobil qosımsha kórinisi

Bul mobil qosımsha arqalı oqıwshılardıń tómendegi maǵlıwmatlarǵa iye boladı:

- informaciya túsiniǵı;
- informaciya hám jinayat;
- kompyuter virusı túsiniǵı;
- antivirus dástúrleri;
- ózińizdi sınap kór;
- dástúr haqqında.

1. Informaciya túsiniǵı bóliminde informaciya kórinisleri, informaciya obektleri, informaciyanı qorgaw haqqında maǵlıwmatlar mısallar menen de keltirip ótilgen.

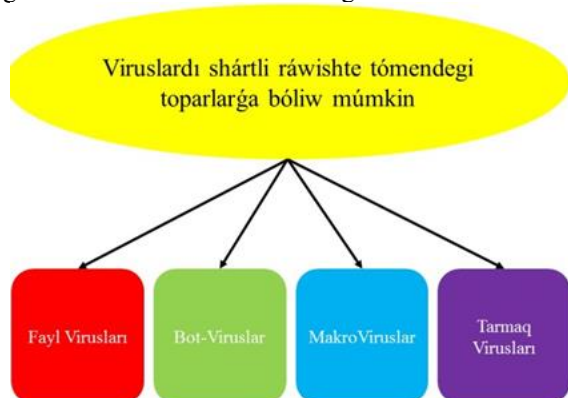
Mısal ushın informaciya kórinisleri-bólimin alatuǵın bolsaq informaciyanıń kórinisleri-súwret, sıızılmalar, fotosúwretler, tekstler, sesler, hár qıylı tolqınlar hám taǵı basqalar haqqında maǵlıwmat berip ótilgen.

2. Informaciya hám jinayat bóliminde oqıwshılardıń internet informaciya «urılar»ınıń (informaciya urıları kompyuterler jaratılǵanǵa shekem de bolǵan) jańa basqıshqa kóterilgenligi, bul óz-ózinen informaciyanı

қорғавга деген зарурлиқни бар екенли ҳақиқда мағливат берилген.

3. Информациаларди қорғав бўлиминде информациаларди қорғавга деген талап қай жағдайда payda болуви, информацианин қунли екенлигин билив, информацияга деген талапни артиви, уси жағдайларда гана қорғавга деген мутәјлиқни payda болуви ҳақиқда мағливат келтирип отилген

4. Компьютер вируси тусини бўлиминде вирус тусини, компьютер вируслари ҳам олардин түрлери, файл вируслар, bot вируслар, тармақ вируслар, макро вируслар ҳақиқда мағливатлар ҳам мисаллар келтирилген.

5. Antivirus dasturleri бўлиминде компьютерлердеги мағливатларди вируслардан қорғав ushin antivirus бағдарламаларини islep shigilganligi, tek гана компьютердеги мағливатлар эмес балки мобил қурилмалар ushin da islep shigilganligin ҳам бул dasturlerdi islep shigiwda AQSH, Kanada, Rossiya мамлекетлерини bir

Адебиатлар

1. Tojiyboeva M.Z. O. (2021). Mobil ilovalardan ta'lim jarayonida foydalanish metodikasi. *Scientific progress*, 2(2), 683-690.
2. Awezova R.A., Ounnazarov A.O., & Saxanova L.I. The Role of Computer Science at School and Improvement of Teaching Methodology (Method). *JournalNX*, 6(11), 152-155.
3. Eshnazarova M.Yu., & o'g'li Natinov S.T. (2020). Mobil ta'lim va mobil platformalardan foydalanishning nazariy asoslari. *Academic research in educational sciences*, (4).
4. Maxmudxudjaev S. Ikkilamchi xomashyo ishlab chiqarishda mobil ilovaning o'rni. *Proceedings of Global Technovation 2 nd International Multidisciplinary Scientific Conference Hosted from London, U.K. December 28th, 2020*.

Ushbu maqolada mobil ta'lim, mobil ta'limning pedagogik asoslari, mobil ta'limda-WAP yoki GPRS texnologiyasi, rivojlanish tendentsiyalari, mobil platformalar, mobil ilovalar, mobil ilovalar yaratishda MITApp Inventor 2 platformasi, ularning tahlillari keltirib o'tilgan.

В статье описывается мобильное образование, педагогические основы мобильного образования, технологии WAP или GPRS в мобильном образовании, история развития, мобильные платформы, мобильные приложения, платформа MITApp Inventor 2 при создании мобильных приложений и их анализ.

The article describes mobile education, the pedagogical foundations of mobile education, WAP or GPRS technologies in mobile education, the history of development, mobile platforms, mobile applications, the MITApp Inventor 2 platform when creating mobile applications and their analysis.

БЎЛАЖАК ЎҚИТУВЧИ - ТАЛАБАЛАР ЖИСМОНИЙ ФАОЛЛИГИНИ ЭРТАЛАБКИ ГИМНАСТИК ВА ЮГУРИШ МАШҚЛАРИ ЁРДАМИДА ОШИРИШ САМАРАДОРЛИГИ

Қ.М.Мамадалиев – таянч докторант

Андижон давлат университети

Таянч сўзлар: жисмоний тарбия, спорт, соғлом турмуш, спорт таълими, югуриш, сифат, тиббий хизмат.

Ключевые слова: физическое воспитание, спорт, оздоровление, спортивное образование, бег, качество, медицинское обслуживание.

Key words: physical education, sports, wellness, sports education, running, quality, medical service.

Мамлакатимизда мустақиллик йилларида аҳолининг, айниқса, ёш авлодининг жисмоний тарбия ва оммавий спорт билан мунтазам шуғулланиши учун замон талабларига мос шарт-шароитлар яратилди, спорт мусобақалари орқали ёшларда ўз иродаси, кучи ва имкониятларига бўлган ишончни мустаҳкамлаш, мардлик ҳамда ватанпарварлик, она-ватанга садоқат туйғуларини камол топтириш, улар орасидан иқтидорли спортчиларни саралаб олиш ва мақсадли тайёрлаш ишларини тизимли ташкил этиш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилди.

қатар kompaniyalari yetekshi ekenligi ҳақиқда айтип отилген.

Antivirus түрлери

Ҳазирги кунде томондегисхе antivirus programmalarinan кеңен қолланилмақта

6. Ўзини синап кўр бўлиминде оқишлар жоғаридаги bilimlerin sinawdan otkerip bilimleriniн қай дареjede ekenligi билip aladi.

7. Dastur ҳақиқда бўлиминде болса бул dasturдин MIT App 2 platformasinda jartilganligi ҳам ol 7-klass oқиshlari ushin arналган mobil qosimsha ekenligin ҳақиқда мағливатқа iye boladi.

Berilgen formalardan paydalanip oқиshlar oзlerine kerekli maғliwatlarди alivi mumkin boladi hamde bilimlerin bekkemlew ushin oзини sинаp kўr бўлиmine otip bilimlerin sинаp kўredi. Mobil qosimshamiz arqali oқиshlardin бул temaға dегen qizigishligin arttira alsaq, oқиshlardin oзlestiriv kўrsetkishin asirgan bolamiz.

Juwmaqlap aytatugin bolsaq pedagogikalik programma-lıq qurallar jaratiwda mobil qosimshalardan paydalanıw interaktiv shınıgıw qurallarınin jaratılıwına кеңрек mumkinshilik beredi ham bunday pedagogikalik programma-lıq qurallar jardeminde oқиshlardin bilim alıwın jáne de qizıqlı ham mazmunli otiwine erisken bolamiz.

РЕЗЮМЕ

РЕЗЮМЕ

SUMMARY